

"Tidens Tegn" nr 182
8 aug. 1939.

Fridtjof Nansen om Eirik Raudes land.

Nansen skrev i Tidens Tegn 22. februar 1924 om Øst-Grønland fra 69 grader nordlig bredde inntil 76 eller 77 grader:

„Der kan ikke være noen som helst grunn til at danskene skulde ha mere rett der enn nordmennene.”

Denne uttalelse gjelder hele det

og handelsmenn, at der blev uttalt allerede i 1921 i den danske riksdag: „Den eskimoiske rase eksisterer praktisk talt ikke lenger.”

Dansk sprog er nu tvungent fag i barneskolen og eskimoene er ikke lenger er jegerfolk. Deres hovednæring på Vest-Grønland er fiskeri. Hverken rasen eller dens levevei er bevart.

Der synes derfor ikke å være noen grunn til å holde det veldige Grønlands kyster under et monopolsystem for det lille fiskerfolk på 15,000 mennesker. Det er tvert imot i befolkningens egen interesse å komme i fri handel med Europa og få betaling for sine varer etter deres virkelige verd, så at fortjenesten kan bli i landet og ikke gå til København.

Øst-Grønland for Norge, og Vest-Grønland åpnet, det er den eneste ordning som kan smelte Grønlandsisen mellom de to folk.

ELLA ANKER.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,985

Bladet:

B. T.
6 AUG. 1939

skriver den

Hvad Fridtjof Nansen mente om Grønland

En gammel Udtalelse med stadig Aktualitet

I et Indlæg i „Tidens Tegn“, undertegnet Ali Viken, hævdes det, at den norske Ungdom ved at slutte op om Fridtjof Nansen og Roald Amundsen som Forbilleder derigennem giver de Nordmænd Ret, som kæmper for Princippet: „Grønland tilbage til Norge“.

Dette noget overraskende Synspunkt har dog ikke faaet Lov til at staa uimodsagt, og vi Danske kan kun være tilfreds med, at en anden Nordmand, Vagn Holten har taget til Genmæle.

Vagn Holten skriver:

Overfor et umaadeholdent og ugraderet Krav, og især da Indsenderen direkte peger paa Fridtjof Nansen som Forbillede for alle Norske, kunde det maaske være paa sin Plads at fastholde,

hvad denne har sagt om det omtalte Spørgsmaal, en Udtalelse, som efter min Erfaring er lidt kendt blandt Nordmænd.

„Men disse Spørgsmaal er forlængst afgjort, i det væsentlige i alt Fald, og et Folk tager let Skade paa sin Sjæl ved at gaa og ruge for længe over gammel Uret. Tænk, om de mange europæiske Stater vilde grave op i al gammel Uret og forsøge at faa deres Grænser fra for Hundrede Aar siden genoprettede — hvornaar vilde der da blive taalelige Livsvilkkaar? Hvad nu Grønland angaar, saa synes baade Nordmænd og Danske stadig at glemme, at der er ti Tusinde Eskimoer i Landet, og at det er deres Fædreland og deres Velfærd og

Fremitid, det fremfor alt gælder, langt mere end en Del norske Fiskeres og Fangstmænds. Vi forlanger Respekt for, hvad vi anser for vore Rettigheder langs vor Kyst, lad os være varsomme med ikke at gaa andre for nær paa deres.“

Tidens Tegn Nr. 178
3^{august.} juli 1939

Tidens Tegn
3/8 39

Nr. 178

Nansen og Grønlands- spørsmålet.

I et innlegg i Tidens Tegn av 1. august under overskriften: „Vi kvinner og freden” og undertegnet Ali Viken finnes følgende passus: Men er det så at våre gutter har Fridtjof Nansen og Roald Amundsen som felles forbillede, så kan vi alle sammen slutte op om de menn som her i Norge idag vil føre disse våre to største polarforskeres verk videre, med andre ord slutte oss til de nordmenn som idag sier: „Grønland tilbake til Norge”.

Overfor et så umåteholdent og ugradueret krav, og især da innsenderen direkte peker på Fridtjof Nansen som forbillede for alle norske, kunde det kanskje være på sin plass å fastholde hvad denne har sagt om det omtalte spørsmål, en uttalelse som etter min erfaring er lite kjent blandt nordmenn (jeg citerer her etter en kronikk av høiskoleforstander Jens Marius Jensen i Nationaltidende av 9. mai 1939):

„Men disse spørsmål er forlengst avgjort, i det vesentlige iallfall, og et folk tar lett skade på sin sjel ved å gå og ruge for lenge over gammel urett. Tenk om de mange europeiske stater vilde grave op all gammel urett og forsøke sine grenser fra for hundrede år siden gjenoprettet — når vilde der da bli levemulige kår. Hvad nu Grønland angår, så synes både nordmenn og dansker stadig å glemme, at der er ti tusen eskimoer i landet, og at det er deres fedreland og deres velferd og fremtid det fremfor alt gjelder, og langt mere enn en del norske fiskeres og fangstmenns. Vi forlanger respekt for, hvad vi anser for våre rettigheter langs vår kyst, la oss da være varsomme med ikke å gå andre for nær på sitt”.

VAGN HOLTEN.

'Fæderens Tegn'

1 Aug. 1939.

Fæderens Tegn 1/8 39
**Vi kvinner
og freden.**

Svar til
fru Johanna Rand.

Deres „fredsbudskap" nådde mig idag, mens jeg ferierer på „hytta". Hvor gir De ikke selv fru Rand det beste bevis for min påstand. Harald Hårfagre, Olav den Hellige, Frithjof Nansen og Roald Amundsen var alle store menn av sin tid, og våre gutter, fru Rand, har meget å lære av dem alle.

Deres opplysning at de er medlem av Norske kvinners frivillige verneplikt gledet mig meget, likeså Deres kampmot. Men i motsetning til Dem anser jeg ikke min egen oppdragelse fullført fordi om jeg har satt endel gutter inn i verden. Jeg har stadig noe å lære og ikke minst av mine gutter.

Men er det så at våre gutter har Fridtjof Nansen og Roald Amundsen som felles forbillede, så kan vi allesammen slutte op om de menn som her i Norge idag vil føre disse våre to største polarforskeres verk videre, med andre ord slutte oss til de nordmenn som idag sier: „Grønland tilbake til Norge". La oss slutte oss til det Norske Hjemmevern.

Ali Viken.

Blavangeren beredte 13/2 7 m 2/3

Nansen foreslaar utvidelse av den obligatoriske voldgift.

Han vil ha den til at omfatte alle tænkelige juridiske og politiske tvistigheder.

Genève: (Til N. T. B. fra en særlig korrespondent):

I avrustningskomiteens møte igaar samlet interessen sig om et forslag av Fridtjof Nansen, som prinsipielt tok sigte paa utvidelse av den obligatoriske voldgift, saa den kom til at gjælde alle tænkelige juridiske og politiske tvistigheter. I lovforslaget kræves det at juridiske stridsspørsmål av enhver art, altsaa ogsaa de som ikke er nævnt i artikkel 36 punkt 2 i statuttene for den faste domstol for international retspleie, skal falde ind under domstolens kompetance ved en særlig overenskomst mellem signaturmagtene. Nansen fremhævet i en tale at han ikke holdt absolut fast ved forslaget ordlyd. Han vilde anta enhver formulering som forekom de juridisk saksyndige passende og la forslaget henvises til den juridiske komite. Nansen sluttet sig forøvrig til den tyske repræsentant grev Bernstorffs standpunkt om at det var bydende nødvendig at faa istand en effektiv begrænsning av rustningerne.

Nansens forslag har følgende ordlyd:

1. Signaturmagtens paatar sig at forelægge alle tvistespørsmål av enhver art som opstaar mellem dem, og som det ikke har været mulig at løse inden en rimelig tid ved normale diplomatiske metoder, enten til retslig avgjørelse eller til avgjørelse ved en fremgangsmaate som det er redegjort nærmere for i de følgende artikler.

2. I alle juridiske tvistigheder, indbefattet de spørsmål hvor striden gjælder partenes rettigheder, og særlig de spørsmål som er omtalt i artikkel 36 punkt 2 i statuttene for den faste domstol for international retspleie, erkjender signaturmagtene domstolens jurisdiktion som obligatorisk ipso facto og uten særlig overenskomst. Opstaar det tvil om det er en sak, hvor striden gjælder partenes respektive rettigheder, eller om saken falder ind under

de spørsmål som nævnes i artikkel 36 punkt 2 i statuttene for den faste domstol for international retspleie, skal spørsmålet avgjøres av selve domstolen.

3. Ved alle tvistigheter, som ikke kommer ind under foregaaende artikkel, og hvor det ikke kan opnaaes en løsning ved folkeforbundsraadets indgripen overensstemmende med den fremgangsmaate som er anvist i paktens artikkel 15, erklærer signatarmagtene sig enige om følgende fremgangsmaate:

A. Det spørsmål tvisten gjælder skal henvises til voldgift, og partene skal opnævne en voldgiftskommission, som sammensættes efter avtale mellem partene.

B. Hvis partene helt eller delvis ikke kan bli enige om antallet av voldgiftsdommere, hvilke personer skal opnævnes som dommere, hvilken myndighet de skal ha og hvilken fremgangsmaate skal følges, skal raadet ved en flertalsbeslutning avgjøre de punkter som ikke er ordnet og træffe bestemmelse om voldgiftskommissionens sammensætning.

C. Partene forpligter sig til at godta voldgiftskommissionens avgjørelse, som skal være truffet inden 6 maaneder, hvis ikke anderledes er bestemt, og gjennomføre denne avgjørelse ærlig og opriktig inden et rimelig tidspunkt.

4. Denne traktat berører paa ingen maate signatarstatenes rettigheter eller pligter i henhold til voldgiftstraktater som allerede eksisterer eller som maatte bli avsluttet senere.

I 6. kommission indledet Hambro, Norge, igaar en ti-melang debat om forholdstalsvalget. Den norske opfatning blev støttet av Danmark, Syd-Afrika, Indien, Finland og Tyskland; mot talte Kuba, Frankrig, England og Italien. Der blev nedsat en underkomite paa 7 mand for at fremlægge forslag for forsamlingen, deriblandt Hambro, Norge, og Munch, Danmark.

5. kommission har vedtatt fru Jahns rapport i opiumspørsmålet og under sterk tilslutning vedtatt at henlede Childs Welfare Commissions opmerksomhet paa den stigende fare som kinematografene er for ungdommen.

Under 1. kommissions debat om kodifikation av folkeretten antydet Holland sin villighet til at overta ledelsen. Flere talte for fortsættelse under Folkeforbundets ledelse.

Lange, Norge, gav uttrykk for den norske regjerings store interesse herfor og antydet opnævnelsen av en ny permanent forberedende kommission og utvidelse av sekretariatets juridiske avdeling.

Löfgren, Sverige, uttalte sig sterkt mot overdragelse av ledelsen til en enkelt stat. Den belgiske delegerte uttalte at det vilde være ønskelig at faa opprettet internationale blandede domstoler.

Komiteen for teknisk organisation behandlet det italienske tilbud om opprettelse av et institut i Rom under Folkeforbundet, som skulde la opta belærende film. Det viste sig en del motstand mot forslaget, men det blev tilslut vedtatt at nedsætte en underkomite paa 4 medlemmer, som nærmere skulde utrede saken.

Delegeretforsamlingen vil som tidligere meddelt idag foreta valg paa ikke-permanente medlemmer av raadet. Belgien vil sandsynligvis bli gjenvalgt, mens San Salvadors plads antagelig vil tilfalde Kuba, tiltrods for at Kanada ogsaa er kandidat. Til Czekoslovakiets plads er der mange kandidater, saaledes Portugal, Finland og Grækenland. Til trods for de store chanser Politis' navn gir for at Grækenland skulde faa denne plads, fremholdes i interesserte kredser det løfte som for lang tid siden er git Finland, hvis holdning under debatten om sikkerhetsspørsmålet vakte stor opmerksomhet.